

## ECONOMICS

UDC 657

DOI 10.36074/2663-4139.07.01

# ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

**ШАРА Євгенія Юріївна**

кандидат економічних наук, доцент

Ірпінський державний коледж економіки та права

УКРАЇНА

**Анотація.**

У статті досліджено та узагальнено нормативно-правову базу щодо особливостей визнання в обліку фінансових витрат. Обґрунтовано необхідність в наказі про облікову політику обирати метод обліку фінансових витрат (базовий чи альтернативний) та визначати поріг суттєвості при створенні кваліфікаційного активу.

**Ключові слова:** П(С)БО, МСБО, фінансові витрати, базовий метод, альтернативний метод, облікова політика.

**ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.**

Ринкова конкуренція зумовлює необхідність залучати зі сторони та вкладати додаткові кошти в розширення виробництва, в розробку та впровадження в серійне виробництво нових видів продукції, в оновлення політики маркетингу, в поліпшення якості продукції. За таких умов виникають додаткові фінансові витрати та особливості відображення їх в обліку, що залежить від обраної облікової політики та цілей, на які використано залучені кошти.

**АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ.**

Перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності зумовив необхідність нових підходів щодо визнання в обліку фінансових витрат. Зокрема питання визнання в обліку фінансових витрат розкривалося у наукових працях Голова С., Пархоменко В., Чижищина О. та інших.

**МЕТА СТАТТІ.**

Метою статті є дослідження особливостей визнання фінансових витрат та визначення методів обліку фінансових витрат (базового чи альтернативного), що закріплені наказом про облікову політику.

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ:**

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про фінансові витрати та її розкриття у фінансовій звітності регламентовані П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [1], норми якого застосовуються підприємствами, організаціями, іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ



та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

Згідно з П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [1] фінансові витрати – це витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями які включають:

- відсотки за користування короткостроковими і довгостроковими позиками банків, банківським овердрафтом;
- відсотки за облігаціями випущеними, векселями виданими;
- дисконт за облігаціями, амортизація інших знижок, пов'язаних з позиками;
- відсотки за фінансовою орендою активів.

За міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності облік витрат на позики регламентовані МСБО 23 «Витрати на позики» [2], основним принципом стандарту є те, що витрати на позики, які відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікаційного активу, є частиною собівартості такого активу, інші витрати на позики визнаються витратами того періоду в якому вони були понесені, і включаються до первісної вартості такого активу, а витрати на позики, залучені для інших цілей, включаються до складу фінансових витрат.

Відповідно до МСБО 23 «Витрати на позики» - це витрати на сплату процентів та інші витрати, понесені у зв'язку із залученням позикових коштів [2]. Такі витрати включають:

- витрати на сплату відсотків, які обчислюють за методом ефективної ставки відсотка, що визначено МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»;

- фінансові витрати, пов'язані з фінансовою орендою, які визнані відповідно до МСБО 17 «Оренда»;

- курсові різниці, що виникають внаслідок одержання позик в іноземній валюті, якщо вони розглядаються як коригування витрат на виплату відсотків.

– П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [1] та МСБО 23 «Витрати на позики» [2] визначають два методи обліку фінансових витрат: базовий та альтернативний:

- базовий метод передбачає, що витрати на позики визнаються як витрати того періоду, в якому вони були понесені, незалежно від використання позики;

- альтернативний метод передбачає, що суб'єкт господарювання капіталізує витрати на позики, які безпосередньо відносяться для придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, як частина собівартості цього активу.

Підприємства самостійно обирають метод обліку фінансових витрат, враховуючи діючі норми положень (стандартів), та відображають обраний метод фінансових витрат, як один із елементів облікової політики підприємства.

Відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [1], фінансові витрати визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були нараховані, окрім випадку, коли облікова політика підприємства передбачає капіталізацію фінансових витрат, пов'язаних із створенням кваліфікаційного активу.

Капіталізація фінансових витрат – це включення фінансових витрат до собівартості кваліфікаційного активу.



Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [3] передбачено перелік суб'єктів господарювання, які не можуть здійснювати капіталізацію фінансових витрат, а саме:

- суб'єкти малого підприємництва – юридичні особи;
- представництва іноземних суб'єктів господарювання;
- юридичні особи, що не займаються підприємницькою діяльністю.

Перелічені суб'єкти господарювання такі фінансові витрати відображають у складі витрат звітного періоду.

Решта підприємств здійснюють капіталізацію, але лише тих витрат, які пов'язані зі створенням кваліфікаційного активу.

Відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [1] кваліфікаційний актив – це актив, який потребує суттєвого часу для його створення.

Згідно з МСБО 23 «Витрати на позики» [2] кваліфікований актив - це актив, який обов'язково потребує суттєвого періоду для підготовки його до використання за призначенням чи для реалізації.

До кваліфікаційних активів відповідно до МСБО 23 «Витрати на позики» [2] належать запаси в незавершеному виробництві, які мають тривалий операційний цикл - тобто, технологія виробництва яких становить від декількох місяців до декількох років.

Це може бути виробництво кораблів, літаків, вин, коньяків та інших активів з метою подальшої реалізації:

– по виробничих суб'єктах господарювання - будівництво будинків, споруд, кар'єрів, шахт, виготовлення та монтаж устаткування для власних потреб, які відображаються у складі незавершених капітальних інвестицій в основні кошти;

– по нематеріальних активах - програмні продукти, карти розвідки запасів корисних копалин, технології, фільми та інші нематеріальні активи, що вимагають тривалого часу їх створення, та відображаються у складі незавершених капітальних інвестицій у нематеріальні активи;

– електростанції;

– по інвестиційній нерухомості - будинки, які потребують добудови, реконструкції, реставрації, іншого поліпшення і перебувають у розпорядженні власника винятково з метою одержання орендних платежів або приросту капіталу у зв'язку зі збільшенням його справедливої вартості, але не для виробництва товарів, робіт, послуг або адміністративної діяльності.

Особливістю кваліфікаційного активу є те, що він незавершений і для його завершення необхідні кошти і час, що в свою чергу спонукає до залучення позик. Витрати, які понесені за отриманими позиками необхідно відображати у складі первісної вартості таких кваліфікаційних активів.

Відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [1] до кваліфікаційних активів можна віднести незавершене виробництво з тривалим операційним циклом, що потребує кілька років (місяців) технологічної витримки. Суттєвим часом для створення кваліфікаційного активу може бути період в декілька місяців. Тому враховуючи



специфіку діяльності підприємства та особливості виробничого процесу, для підприємств, які обрали альтернативний метод обліку фінансових витрат, доцільно в обліковій політиці конкретизувати поріг суттєвості для часу на створення кваліфікаційного активу.

Слід зазначити, що відображення фінансових витрат при створенні кваліфікаційного активу потребує проведення певних розрахунків та дотримання норм міжнародних та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Відповідно до методичних рекомендацій [4], якщо підприємство має позику, безпосередньо пов'язану зі створенням кваліфікаційного активу, та позику, безпосередньо не пов'язану зі створенням кваліфікаційного активу, норма капіталізації за кожною з цих позик визначається у розмірі відсотка за користування кожною з них. За наявності у підприємства кількох боргових зобов'язань, безпосередньо не пов'язаних зі створенням кваліфікаційного активу, норма капіталізації визначається як середньозважена величина фінансових витрат, тобто шляхом ділення суми витрат на відсотки, які необхідно сплатити за кожним зобов'язанням, на суму цих зобов'язань.

Отже, в наказі про облікову політику необхідно наводити інформацію щодо обраного методу обліку фінансових витрат (базовий чи альтернативний), та визначати поріг суттєвості створення кваліфікаційного активу.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 31 «Фінансові витрати». Вилучено з <http://zakon.rada.gov.ua>.
- [2] Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 23 «Витрати на позики». Вилучено з <http://www.minfin.gov.ua>.
- [3] Голов С. Ф. & Костюченко В. М. (2013). Бухгалтерський облік та фінансова звітність за Міжнародними стандартами (3-тє вид.). Харків: Фактор.
- [4] Методичні рекомендації по бухгалтерському обліку фінансових витрат. Вилучено з <http://audit-optim.com.ua>.

#### FEATURES OF RECOGNITION OF FINANCIAL COSTS

SHARA E.Y., Ph.D. (Economics), Associate Professor  
Irpın State College of Economic and Law

UKRAINE

**Abstract.** The article investigates and generalizes the regulatory framework on the features of recognition in accounting for financial expenses. The necessity of an accounting policy order to choose the method of accounting for financial expenses (basic or alternative) and to determine the materiality threshold for the creation of a qualifying asset.

**Keywords:** P(C)IAS, IAS, financial expenses, basic method, alternative method, accounting policy.



© Шара Є.Ю., 2020  
© Shara E.Y., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>  
<https://doi.org/10.36074/2663-4139.07.01>